

Advies

Sectorraad Media

2 oktober 2017

Advies over het Vlaams audiovisueel en gamebeleid

De Sectorraad Media brengt op eigen initiatief advies uit over het audiovisueel en gamesteunbeleid. De Sectorraad Media wil hiermee bijdragen aan de discussie omtrent de nieuwe beheersovereenkomst tussen de Vlaamse Regering en het Vlaams Audiovisueel Fonds (VAF). Daarnaast is dit advies te kaderen als input op een ruimere beleidsvisie op het audiovisueel steunbeleid en de ontwikkeling van het Vlaamse audiovisuele media- en game-ecosysteem.

Situering

De Sectorraad baseert zich voor zijn advies onder andere op de 'Doorlichting van het Vlaams Audiovisueel Beleid' (Econopolis)¹ en de 'Doorlichting van het Vlaamse Gamebeleid' (imec)². Vlaams minister voor Media Sven Gatz verwees ook al naar deze twee onderzoeken in zijn Beleidsbrief Media 2016-2017:

'Op basis van de conclusies en aanbevelingen van het rapport 'Doorlichting van het Vlaams gamebeleid' zal ik, in dialoog met de sector en in overleg met andere bevoegde collega's, werk maken van de verdere ondersteuning en stimulering van een Vlaams gamebeleid. (...) In 2017 poog ik de verschillende Vlaamse beleidsinitiatieven ten aanzien van gaming op elkaar af te stemmen, de overlap weg te werken en concrete samenwerking uit te werken. Ik voorzie ook contacten met de federale overheid en met Europa voor wat betreft de aanbevelingen op hun respectievelijke domeinen.' (p. 12)

'Het onderzoek door Econopolis (...)De resultaten zullen meegenomen worden bij de voorbereiding van een nieuwe beheersovereenkomst betreffende het Mediafonds. (...) Parallel hiermee zal ook gekeken worden naar eventuele synergiën met het Film- en Gamefonds of met andere stimuleringsinstrumenten in de audiovisuele sector zoals rond opleidingen.' (p. 14-15)

Dit advies heeft niet de bedoeling alle beleidsaanbevelingen uit de studies te evalueren maar beperkt zich tot een aantal algemene thema's waarvoor de Sectorraad Media specifieke aandacht of verdere opvolging vraagt.

¹ Wauters, D., Raats, T. (2017). Doorlichting van het Vlaams Audiovisueel Beleid. Eindrapport. Studie in opdracht van het Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media van de Vlaamse Gemeenschap. Econopolis en Brussel: IMEC-SMIT.

² Raats, T., Waebens, J., Bleumers, L., Ruelens, S., Vandenplas, R., Vermeulen, L. & Van Looy, J. (2016). Doorlichting van het Vlaams gamingbeleid. Studie in opdracht van het Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media van de Vlaamse Gemeenschap. Gent en Brussel: IMEC-MICT en IMEC-SMIT.

Advies

1. VAF als centraal steuninstrument voor audiovisuele en gamesector

Het Vlaams Audiovisueel Fonds (VAF) is een instelling van de Vlaamse Gemeenschap en werkt in opdracht van de Vlaamse regering. Onder de algemene koepel van het VAF vallen drie fondsen: het VAF/Filmfonds, het VAF/Mediafonds en het VAF/Gamefonds. Elk van de drie fondsen binnen het VAF heeft zijn eigen beheersovereenkomst met eigen doelstellingen, regels en beoordelingssystemen.

Waar de beheersovereenkomst met het Filmfonds afgesloten wordt met de Vlaams minister bevoegd voor Cultuur, beheert het VAF het Mediafonds als opdracht vanuit de Vlaams minister voor Media en het Gamefonds valt onder de bevoegdheid van de Vlaamse ministers van Media zowel als Onderwijs.

Algemeen heeft het VAF tot doel om de onafhankelijke audiovisuele productie en auteurscreatie in Vlaanderen te stimuleren en te ondersteunen via een geïntegreerde en autonome aanpak. Daarnaast biedt het VAF de Vlaamse professionele sector de nodige omkadering.

Om dit doel te bereiken, wordt in de Beheersovereenkomst 2014-2016 bepaald dat het VAF/Mediafonds ondersteuning biedt *“aan het initiëren, creëren (schrijven, regisseren, ...) en produceren van kwalitatieve tv-reeksen, die niet tot het doorsnee zenderaanbod behoren, van een hoogwaardig artistiek gehalte zijn en een hoog potentieel bereik hebben. Het betreft projecten die niet of moeizaam tot stand kunnen komen binnen de huidige middelen van de omroepen”*.³

Wat betreft het VAF/Gamefonds, zet de beheersovereenkomst in op meerdere doelstellingen: een meer duurzame instroom realiseren van nieuwe games geïnitieerd in Vlaanderen; bijdragen tot een performante, gediversifieerde en solide game industrie in Vlaanderen; lokaal talent de nodige ontwikkelingskansen geven; en game based learning in het onderwijs bevorderen door het stimuleren van de productie van serious games.⁴ Zowel serious games als entertainment games komen in aanmerking voor ondersteuning.⁵

De Sectorraad Media waardeert de opgebouwde expertise en positie van het VAF, en beschouwt het fonds dan ook als de spil van het Vlaamse steunbeleid voor de audiovisuele en gamesector.

In wat volgt, vraagt de Sectorraad Media op basis van de onderzoeken (zie hierboven) en de besprekingen in de raad, aandacht voor enkele punten waar nog verbetering mogelijk kan zijn, of die mogelijk verdere verduidelijking behoeven.

1.1 Finaliteit scherp stellen

De Sectorraad Media is voorstander van een duidelijke finaliteit voor het VAF/Mediafonds en het VAF/Gamefonds. De doelstellingen moeten voor alle aanvragers en beoordelaars duidelijk en gekend zijn en dienen scherp te omschrijven welk soort producties worden ondersteund. Dat moet ertoe leiden dat de middelen van het VAF maximale impact hebben.

³ [Beheersovereenkomst](#) tussen de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaams Audiovisueel Fonds vzw 2014 – 2016 m.b.t. het Mediafonds.

⁴ [Overeenkomst](#) met betrekking tot het beheer van het Gamefonds tussen de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaams Audiovisueel Fonds vzw.

⁵ GAMEFONDS Beheerd door het VLAAMS AUDIOVISUEEL FONDS vzw [REGLEMENT](#) In uitvoering van de overeenkomst met de Vlaamse Gemeenschap.

1.1.1. VAF/Mediafonds

Het VAF-decreet stelt in art. 3. § 1. dat “de vereniging tot doel [heeft]: 1° binnen de Vlaamse Gemeenschap de professionele, onafhankelijke Vlaamse audiovisuele creatie te stimuleren”. Dit gebeurt onder meer door het verlenen van steun aan audiovisuele producties. Bij de beoordeling steunaanvragen houdt het VAF rekening met verschillende elementen, die opgesomd worden in het VAF-decreet en, specifiek voor het VAF/Mediafonds, in de beheersovereenkomst en het reglement⁶. Dit zijn bijvoorbeeld nationale en internationale waardering en/of publieksbereik, hoogwaardig artistiek gehalte, kwaliteit, originaliteit en culturele diversiteit.

De Sectorraad Media is van oordeel dat er binnen het VAF/Mediafonds – rekening houdend met de Europese regels inzake staatsteun – bewuster en evenwichtiger moet worden gestreefd naar het ondersteunen van de gehele productiesector. In die zin kunnen de finaliteit en de evaluatiecriteria meer worden afgestemd op de actuele noden van het Vlaamse ecosysteem en de veranderende verwachtingen van de televisiekijker.

1.1.2 VAF/Gamefonds

De huidige doelstellingen voor entertainment games zijn: instroom verzekeren, bijdragen aan een performante industrie en lokaal talent ondersteunen. Daarnaast wordt de productie van serious games ondersteund, met bijzondere aandacht voor educatieve games (leerplichtonderwijs). Uit de studie over het gamebeleid bleek enerzijds dat deze doelstellingen niet voldoende gekend zijn bij de aanvragers, waardoor zij verkeerde verwachtingen kunnen hebben, en anderzijds dat het met het huidige budget onrealistisch⁷ is om de productie van al deze gametypes significant te stimuleren.

Rekening houdend met het aanwezige talent en het (internationale) potentieel van games, maar ook met de meerwaarde van educatieve en serious games, zou het de eerste keuze van de Sectorraad Media zijn om de steun aan beide te versterken. In functie van het beschikbare budget moet in overleg met de sector bekeken worden of het aanbrengen van de nodige focus in het financieren van projecten wenselijk is.

De Sectorraad Media beveelt aan dat de finaliteiten van het Mediafonds en het Gamefonds scherp omschreven worden. Bij de beoordeling van projecten binnen het Mediafonds moet er bewuster en evenwichtiger gestreefd worden naar het ondersteunen van de gehele productiesector. Bij beoordelingen van projecten binnen het Gamefonds kan er – in functie van het beschikbare budget – in overleg met de sector nagedacht worden over het aanbrengen van de nodige focus.

1.2 Verdere optimalisering VAF-werking

De Sectorraad Media meent dat een sterke rol van het VAF dient gepaard te gaan met een verdere optimalisering van de werking, afgestemd op het ritme van een audiovisueel en gamelandschap in volle verandering en in functie van de vooropgestelde finaliteiten.

⁶ VAF/MEDIAFONDS Beheerd door het VLAAMS AUDIOVISUEEL FONDS vzw. [REGLEMENT](#) In uitvoering van de beheersovereenkomst met de Vlaamse Gemeenschap.

⁷ Tijdens het schrijven van dit advies werd bekend dat Vlaams minister voor Media Sven Gatz extra middelen voor zowel het Mediafonds als het Gamefonds zal inzetten. Zie <https://svengatz.prezly.com/sven-gatz-haalt-nieuwe-middelen-binnen-voor-jeugd-cultuur-en-media#>. Zoals blijkt uit dit advies, staat de Sectorraad Media positief ten opzichte van deze verhoging van de middelen.

1.2.1 Aanvraag- en beslissingsprocedures.

- Een beter *evenwicht inzake de toekenning van subsidies aan projecten*: bij de beoordeling dient er meer gebalanceerde aandacht te gaan naar de verschillende kwaliteitscriteria (in het bijzonder exporteerbaarheid, productiekwaliteit, waardering, bereik en originaliteit) en de budgettaire haalbaarheid van het project. Een persoonlijke verdediging of toelichting bij de commissieleden is een mogelijke verbeteringspiste;
- Samenstelling van de *selectiecommissies*: evenwichtige samenstelling van de selectiecommissies over alle schakels van het Vlaamse audiovisuele en gamelandschap heen strekt tot aanbeveling;
- *Stroomlijning aanvraag- en evaluatieprocedures*: kortere beslissingsperiodes opdat producties sneller kunnen worden gestart; indienmomenten beter afstemmen op strategische beslissingsmomenten van de omroepsector (december, maart, september) en verhogen van het aantal indienmomenten van drie naar vier per jaar opdat omroepen sneller op de bal kunnen spelen.

1.2.2 Stroomlijnen van instrumenten en samenwerkingen

De Sectorraad Media pleit, in overeenstemming met beide eerder vermelde studies, voor een verdere optimalisering van de financiering en werking van het VAF om onnodige versnippering tegen te gaan en zo de effectiviteit van het steunbeleid te verhogen. Bepaalde vormen van ondersteuning voor fictie en film (zoals promotie, coaching, scenario, kennisopbouw) dienen binnen het VAF samen te worden gebracht, en de werking van de verschillende organisaties zoals het VAF, mediarte.be, Mediadesk, Flanders Image en Screen Flanders, voor zover de finaliteiten van de verschillende instrumenten dat toelaat, dienen beter op elkaar afgestemd te worden (zoals meer uniformiteit in deadlines en aanvraagprocedures).

1.2.3 Inzetten op scenario's met exportpotentieel

Een meer efficiënte inzet van de beperkte middelen is noodzakelijk gezien de beperkte schaal van Vlaamse fictieproducties. De Sectorraad Media steunt dan ook de aanbeveling uit de Econopolisstudie⁸ om meer focus toe te kennen aan de bestemming van de middelen, namelijk met een opsplitsing volgens de categorieën “experimenteel/kinderreeksen”, “marktgericht/domestic” en “‘high end’ in kwaliteit en exportpotentieel”. De logica wordt ook gevolgd dat verhoogde steun kan worden toegekend aan scenario's en projecten met exportpotentieel.

Daarbij ziet de Sectorraad Media wel twee aandachtspunten:

- De Sectorraad Media begrijpt dat het moeilijk is om het begrip ‘exportpotentieel’ duidelijk(er) te omschrijven en om te bepalen aan welke criteria scenario's en projecten met ‘exportpotentieel’ dienen te voldoen (bijvoorbeeld de aanwezigheid van buitenlandse coproductanten). Het valt te vrezen dat deze invulling moeilijk te beoordelen valt. De professionaliteit van de lectoren is in deze dan ook van groot belang;
- Op heden kan scenariosteun enkel aangevraagd worden door ofwel (1) een scenarist op voorwaarde dat er een ervaren, onafhankelijke producent aan het project is verbonden, ofwel (2) een ervaren, onafhankelijke producent, waarbij ‘ervaren’ slaat op ‘die reeds een

⁸ ‘Doorlichting van het Vlaams Audiovisueel Beleid’, p. 65: Beleidsaanbevelingen: (A) Aanbevelingen: Fictiecategorieën (totale steun).

bepaald aantal minuten in de betrokken categorie heeft geproduceerd, die beantwoordt aan de kwaliteitsnormen van het VAF en in het reguliere circuit werden geëxploiteerd (voor animatie: minimaal 30' in totaal, voor documentaire: minimaal 75' in totaal, voor fictie: minimaal 75' in totaal)'.

Als exportpotentieel een criterium wordt bij de toekenning van scenariosteun mag dit er niet toe leiden dat enkel ervaren productiehuisen in aanmerking komen voor steun, maar moet voldoende aandacht worden besteed aan nieuwe, jonge en/of onervaren producenten, die zonder de steun van een groter productiehuis voor financiële steun moeten concurreren. De marktgerichtheid van exportmogelijkheden mag de marktaanvullende werking van het VAF niet in de weg staan.

1.2.4 Steun voor vervolgreksen

De Sectorraad Media pleit voor een vereenvoudiging van de modaliteiten voor de steunaanvraag van vervolgreksen.

Op dit moment komen vervolgreksen enkel voor ondersteuning door het VAF/Mediafonds in aanmerking als er aan zeer strikte voorwaarden voldaan is. De voorwaarden die opgelegd worden, zorgen er in de praktijk echter voor dat slechts zeer weinig projecten in aanmerking komen voor deze steun. Eén van de voorwaarden is bijvoorbeeld dat er een effectieve verkoop van het eerste seizoen van de reeks buiten de Benelux in minstens 1 groot territorium of 2 kleine territoria moet zijn. De huidige Vlaamse reeks bestaan meestal uit 10 à 13 afleveringen. De kans op internationale verkoop van een reeks verhoogt evenwel naargelang men een groter volume van afleveringen kan aanbieden. Het is dan ook wenselijk om de financiering van vervolgreksen te vergemakkelijken om de kans op internationale verkoop te verhogen.

De Sectorraad Media meent dat een sterke rol van het VAF dient gepaard te gaan met een verdere optimalisering van de werking.

De Sectorraad doet daartoe suggesties ter verfijning van de aanvraag- en beslissingsprocedures en voor het stroomlijnen van de instrumenten en samenwerkingen. Hij formuleert ook enkele aandachtspunten bij de suggestie uit de Econopolisstudie om in te zetten op scenario's en projecten met exportpotentieel en pleit tot slot voor een vereenvoudiging van de modaliteiten voor de steunaanvraag van vervolgreksen.

1.3 Verhogen budget VAF

De Sectorraad Media pleit, rekening houdend met bovenstaande verbeterpunten, voor een substantiële budgetverhoging voor het VAF uit publieke middelen⁹. Dit kan mogelijks (deels) gerealiseerd worden door het aanwenden van een groter gedeelte van het VRT-excedent uit de commerciële communicatie-inkomsten van de VRT.

De budgetverhoging voor het VAF/Mediafonds is nodig om aan de toegenomen budgetvereisten van fictieproducties te voldoen en de leefbaarheid van het Vlaamse fictie-ecosysteem te bestendigen. Ook inzake het VAF/Gamefonds is de Sectorraad Media van oordeel dat een budgetverhoging aan de orde is gezien het groot potentieel van de Vlaamse gamesector, zeker gezien de mogelijkheden met

⁹ Zie ook voetnoot 7: tijdens het schrijven van dit advies werd een budgetverhoging aangekondigd. De Sectorraad Media staat positief ten opzichte van deze verhoging van de middelen.

nieuwe technologieën zoals AR/VR en het talent dat, mede gevoed door specifieke opleidingen bij kennisinstellingen, aanwezig is in Vlaanderen.

Tegelijkertijd meent de Sectorraad Media dat het mogelijk moet zijn om de modaliteiten waaronder de dienstenverdelers hun investeringen bij het VAF kunnen onderbrengen aantrekkelijker te maken, zonder de keuze- of bewegingsvrijheid van de betrokken partijen daarbij in het gedrang te brengen (zie ook punt 2).

De Sectorraad Media bepleit voor zowel het Mediafonds als het Gamefonds een substantiële verhoging van het budget uit publieke middelen. Er kan daarnaast worden bekeken hoe het onderbrengen van investeringen in het VAF aantrekkelijker kan gemaakt worden voor dienstenverdelers.

2. Andere financieringskanalen

De Sectorraad Media meent dat het bestaande gemengde systeem inzake de stimuleringsregeling voor de audiovisuele sector behouden kan worden zodat de dienstenverdelers de keuze wordt gelaten om al dan niet direct in fictieproducties te participeren. Het gemengde systeem heeft immers geleid tot een grotere financieringsbasis dankzij een toename van private investeringen in fictieproducties en heeft de kwaliteit van de Vlaamse fictieproducties bevorderd.

De Sectorraad Media meent wel dat de dienstenverdelers bij het aanwenden van de eigen middelen voor het financieren van producties aandacht moeten hebben voor alle marktspelers in de productie- en omroepsector.

Daarnaast pleit de Sectorraad Media ervoor om private investeringen in fictieproducties te stimuleren. Dit kan bijvoorbeeld door een uitbreiding van de stimuleringsregeling naar aanbieders van zogenaamde over-the-top-platformen (OTT-platformen) die op de Vlaamse markt actief zijn, maar op dit moment nog niet onder het toepassingsgebied van de stimuleringsverplichting, zoals bepaald in het Mediadecreet, vallen. Deze optie is vooral bedoeld om een gelijk speelveld voor alle dienstenverdelers te creëren.

De Sectorraad Media steunt dus een mogelijke uitbreiding van de stimuleringsregeling naar de bedoelde OTT-platformen, maar ziet wel een aantal aandachtspunten bij de realisatie ervan:

- De vraag stelt zich in welke mate deze platformen ertoe kunnen worden verplicht hun werkelijke abonnementsaantallen mee te delen en zodoende proportioneel bij te dragen aan de financiering van Vlaamse fictieproducties. In andere landen is dit immers al problematisch gebleken;
- Het country-of-origin-principe blijft een belangrijk principe van de AVMD-richtlijn waardoor het geen sinecure wordt de verplichting op te leggen aan buitenlandse audiovisuele diensten die zich tot de Vlaamse consument richten.

Om private investeringen in de gamesector te stimuleren, beveelt de Sectorraad Media om de uitbreiding van het systeem van de tax shelter voor gameproducties sterk te bepleiten bij de bevoegde federale minister.

De stimuleringsregeling heeft gezorgd voor een grotere financieringsbasis voor de audiovisuele sector en moet behouden blijven. Daarnaast steunt de Sectorraad Media het idee van een uitbreiding van de stimuleringsregeling naar die aanbieders van OTT-platformen die vandaag nog niet onder de regeling zouden vallen, maar formuleert hij vragen bij de realisatie daarvan.

3. Sector-overschrijdend beleid

De Sectorraad Media adviseert het VAF om, op middellange termijn en naast de bestaande steunmaatregelen, te reflecteren over meer geïntegreerde manieren van steun tussen film en fictie, en tussen de audiovisuele en gamesector. Naarmate audiovisuele producten moeilijker af te lijnen zijn volgens traditionele criteria (bijvoorbeeld fictieseries voor onlineplatformen), stijgt de nood aan een sector-overschrijdend beleid en horizontale steunmaatregelen in plaats van instrumenten die tot specifieke deelsector beperkt blijven.

Audiovisuele content wordt immers via verschillende platformen gedistribueerd én geconsumeerd. Hierbij zien we een toenemende vraag naar cross-mediale projecten waarbij audiovisuele producties naadloos binnen een interactieve spelcontext worden aangeboden – we verwijzen bijvoorbeeld naar Studio 100's Wanagogo of de Ketnet Jr.-app. De Sectorraad Media beveelt daarom in het bijzonder aan een analyse te maken van de cross-mediale projecten binnen het VAF/Mediafonds: meerwaarde, effectiviteit, onderzoek naar de mogelijkheid van meer horizontale steunmaatregelen of meer convergentie,...

De Sectorraad Media vraagt om op langere termijn te reflecteren over een sector-overschrijdend beleid en meer horizontale steunmaatregelen.

Samengevat

De Sectorraad Media brengt advies uit over het audiovisueel en gamesteunbeleid. Het advies is een bijdrage aan de discussie omtrent de nieuwe beheersovereenkomst tussen de Vlaamse Regering en het Vlaams Audiovisueel Fonds (VAF) maar geeft ook input voor een ruimere beleidsvisie op het audiovisueel steunbeleid en de ontwikkeling van het Vlaamse audiovisuele media- en game-ecosysteem.

De Sectorraad Media waardeert de opgebouwde expertise en positie van het VAF, en beschouwt het fonds dan ook als de spil van het Vlaamse steunbeleid voor de audiovisuele en gamesector.

De Sectorraad Media beveelt aan dat de finaliteit van het Mediafonds en het Gamefonds scherp omschreven wordt. Bij de beoordeling van projecten binnen het Mediafonds kan er bewuster en evenwichtiger gestreefd worden naar het ondersteunen van de gehele productiesector. Bij beoordelingen van projecten binnen het Gamefonds kan er – in functie van het beschikbare budget – in overleg met de sector nagedacht worden over het aanbrengen van de nodige focus.

De Sectorraad Media meent dat een sterke rol van het VAF dient gepaard te gaan met een verdere optimalisering van de werking. De Sectorraad doet daartoe suggesties ter verfijning van de aanvraag- en beslissingsprocedures en voor het stroomlijnen van de instrumenten en samenwerkingen. Hij formuleert ook enkele aandachtspunten om in te zetten op scenario's en projecten met

exportpotentieel en pleit tot slot voor een vereenvoudiging van de modaliteiten voor de steunaanvraag van vervolgreeksen.

De Sectorraad Media bepleit voor zowel het Mediafonds als het Gamefonds een substantiële verhoging van het budget uit publieke middelen (zie ook voetnoot 7). Er kan eveneens worden bekeken hoe het onderbrengen van investeringen in het VAF aantrekkelijker kan gemaakt worden voor dienstenverdelers.

Daarnaast heeft de stimuleringsregeling gezorgd voor een grotere financieringsbasis voor de audiovisuele sector en moet deze behouden blijven. Ook steunt de Sectorraad Media het idee van een uitbreiding van de stimuleringsregeling naar aanbieders van OTT-platformen die vandaag nog niet onder de regeling zouden vallen, maar formuleert hij vragen bij de realisatie daarvan.

De Sectorraad Media vraagt tot slot om op langere termijn te reflecteren over een sectoroverschrijdend beleid en meer horizontale steunmaatregelen.

Namens de Sectorraad Media,

Simon Delaere, voorzitter

Valerie Verdoodt, ondervoorzitter

Hanne Schuermans, secretaris